

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Emigrările.

Sibiu, 15 August n.

Din an în an în statul nostru se înmulțesc numărul celor-ce ne mai putând lupta cu valorile vieții în țera lor străbună, trec în alte țeri, unde cred că viața e mai ușoară și începăciată cu mai puține neplăceri.

Spre lauda poporului nostru fie zis, Românii dau contingentul cel mai mic pe sēma acestor numērose șiruri de emigranți, ceea-ce dovedește că de mult ține Românul la patria sa, la gliile în cari îi sunt înmormēntați strămoșii, părinții și copiii, lângă cari vrea să-și dōrmă și el la timpul său somnul de veci.

În vorba Românului: „*fie pânea cât de rea, tot mai bună 'n țeara mea*”, — se cuprinde, pe lângă exprimarea alipirei Românului către patria sa străbună, încă și învățătura scōsă din pățanie, că în țera străină, fie ea ori cât de plină de belșug și de bunătați, tot numai străinătate află omul, fețe străine, obiceiuri străine, priviri reci și cuvinte reci.

Iată de ce Românul nu se desparte bucuros de vatra sa cea strămoșescă, ear' când o face, *motive grave* are pentru cari o face.

Ōmenii din celelalte neamuri, cu cari împreună formăm statul ungar, se decid însă mai ușor să trecă în alte țeri, ademēniți de vorbe frumoșe și mult promițetore și de prospecte de — *înăvufire*. Și cum am spus, din an în an numărul lor crește, astfel, că cei din fruntea afacerilor publice au început să sondeze, să caute și să stabilească *motivele*, cari produc această înstrăinare de caminul strămoșesc, în măsură atât de mare.

S'au ținut până acuma trei congrese mari în patria noastră, și se vor mai ține și altele, tōte în scopul de a face cu precisiune diagnosa rēului acestuia și de a afla și prescrie leacul vindecătoriu.

Dintrē cele trei congrese ținute până acuma în chestia emigrărilor, mai

bune rōde a dat cel ținut zilele trecute în Timișōra, din motivul, că au luat la el parte nu numai „*domnii*”, cari cunosc lucrurile *din teorie*, de la masa verde, ci și *țerani*, din diferitele comune ale păților bānățene, — aprōpe numai *șvabi*, — ōmeni cari cunosc lucrurile *din praxă* și știu mai bine de cât *domnii*: unde trebuie căutat și unde pōte fi aflat rēul?

Și acești țerani simpli au și arătat în mod convingetōriu isvorul din care se nasc multe emigrări, au pus degetul pe rană, și dacă cu adevērat vindecare se doare, leacul pōte fi aflat cu ușurătate. Numai puțină voiață să fie!

Șvabii din Banat treceau până mai eri alaltăeri de elementul cel mai pacinic din țera, și de elementul cel mai bun de a putē fi contopit în elementul magiar. La congresul de emigrare din Timișōra a izbucnit însă și din ei nemulțămirea cu tendințele de magiarizare, și nemulțămirea peste tot cu actuala stare de lucruri din statul nostru; pentru-că întregile vorbiri ale celor vre-o șase oratori din sinul lor n'au fost alta de cât tinguiri, formale *acuse* ridicate în contra funcționarilor publici și în contra sistemului de guvernare introdus în statul din care fac parte.

S'au plâns ōmenii că dările nu sunt drepte, că funcționarii nu tratēază destul de corect și uman cu poporul de rēnd, că se împovărăză poporul și cu sarcini pe cari n'ar trebui să le suportē, și că în școlele populare propunēndu-se prea cu mare zel limba magiară se dă cu desevēșire uitării *limba maternă* a elevilor. Astea sunt motivele emigrărilor!

Tot atâtea gravamine, pe cari le accentuēază de lungi ani de zile întrēga presă nemagiară din statul ungar, fără a i-se da ascultare, ci din contră, timbrată fiind de dușmānōsă patrie și națiunei magiare, de turburătoare de pace.

Cei-ce au luat parte la congresul de emigrare din Timișōra și cei-ce au cetit în ziare rapōrtele publicate des-

pre decurgerea acestui congres, s'au putut însă convinge acum, că nu câțiva agitatori, nu reprezentanții presei nemagiare sādese în inimile poporului de la sate sîmburele nemulțămirii, ci că nemulțămirea vine de la popor însuși, și cei-ce exprimare îi dau în presă nu fac alta de cât se conformēază spiritului care domnesce în sinul poporului ale cărui interese ei datori sunt să le aperse.

Fără voe deci, și cum vedem, spre supărarea presei șoviniste din patria noastră, congresul din Timișōra a scos la ivelă un adevēr, pe care noi l'am accentuat neconștient, și pe care presa patriotică a căutat să l'ascundă totdeauna și să l'pună în sarcina „*pușinilor agitatori de profesie*”. Vor prinde acum minte gazetarii magiari, cel puțin pentru viitoriu? Conformă-se-vor „*domnii*” acum celor auzite din gura țeranilor în congresul de la Timișōra??..

Nu ne prea vine să credem, pentru-că pentru *adevăruri* urechile patrioților nostri, singuri fericitori de patrie, nu sunt încă accesibile. Dar' cu timpul se vor face ele accesibile!

Ce-ar mai voi kossuthistii?

În prim-articolul publicat în numărul 148 (dto 12 August) al ziariului kossuthist „Független Magyarországn”, în care autorul se plānge că magiarizarea nu se face cu destulă forță, — cum se face, de pildă germanizarea în Posen (prōstă politică e și aceea!) — zice următoarele:

„Despre bunul, bătrānul nostru rege nici cele mai oficiōse organe nu pot zice, că ar fi avut cāndva *inclinațiuni de magiarizare*. Întră a face, ca țera să fie magiară, în lunga lui domnie nu a făcut nici un pas, nici o trāsătură de condeiu.”

Ear' mai la vale, afirmānd că nu trece o zi în care să nu se întēple *atentate contra statului* (unde?!), zice:

„Si totuși guvernul încă și acum privește indiferent mișeleștiile intrigi contra magiarimei.”

„De ce nu escortēază din țera, ori de ce nu 'nfundă în temniță pe Korn, agitatorul pangerman? De ce nu aplică în sfērșit

rigōre draconică față cu Pavlovicii, Lucacii și față de ceilalți agitatori mișei?”...

Gugumāniile din provocatul articol se încheie cu următoarele:

„Și de aci încolo singur numai partidul independist (kossuthist) va apēra interesele magiarismului, începēnd de la cestiunea de naționalitate — care a devenit deja cestiune de onōre — până la cestiunea teritoriului vamal independent, care deja e cestiune de buzunar. Și ambele sunt cestiuni de viēță.

„Ear' bunul, bătrānul nostru rege nu va mai putē zice că *zadarnic a trăit*, dacă acceptă esemplul sofului său, al împēratului Vilhelm II, și în uriașă sa sferă de influință va magiarisa întocmai cum acela germanisēază în țera lui.”

Mai zilele trecute se plāngeau cei de la „Független Magyarországn” că nu li-se pune la dispoziție armata, ca să se strivēască, apoi *acusau pe M. Sa* că știrbesce drepturile Ungariei în favorul Austriei, ear' acum fac imputări M. Sale că nu se scobōră de pe piedestalul dreptății spre a se pune în serviciul magiarisării. Ce vor mai iscodi inferbēntații de la acēstă fōie, după tōte acestea??...

În preajma noului an școlar.

de Ioan Paicu, învățătoriu.

Țarina, în care preste puțină vreme vom fi chīamați iarăși să muncim din greu, este fōrte întinsă și mult înțelenită.

Pirul, pālāmidă și trestia au rădēcini multe, adēnci și ramificate în tōte direcțiunile. Căci, parte din *nepricepere*, parte din *neputință*, grosul poporului nostru de la sate nu dă importanță necesară și aplicațiune sistematică principiului obligativității învățămēntului, respective instrucțiunei.

Să concretisim puțin lucrul.

Cutare poporean în loc de a face învățătorului visita — ca adevērat părinte — în scopul de a-și înscrie copilul, eventual a afla gradul de împrietinire al acestuia cu șcōla și cartea, introduce pe ușă un fēt în etate de 3—4 până 'n 5 ani, cam goluț, cu pērul vulvouiu și pe la gură puțin curățel, care refuză a întra în sala de prelegeri, dacă nu cumva mai observă printrē rēndurile școlarilor vr'un prietin, cu care bucuroși se jucase în țērînă.

ce voii? cineva nu-și pōte preface caracterul!... M'am obicinuit cu d-vōstră... și dacă mă veți părăsi, viēța are să mi-se pară atât de golă!

Era atāta sinceritate în acēstă rugă-minte, în cât Cecilia se lāsă a fi convinsă.

Ce ar putē descrie fericirea lui Mariu Tournier?

În aceeași sēră chiar, o dōmnă bătrānă, vecina și pretina sa, îi zise:

— Știți... lumea flecărește... Oh! eu apreciez tōtă puritatea devotamentului d-vōstră, și cât despre Cecilia, ea e onōrea înșă-și... mai presus de ori-ce bănuială!... Faceți-le să tacă cât mai curēnd.

— Cum?

— Căsătorindu-vē.

— Și credeți?... întrēbă Mariu uluit.

— Negreșit... Credeți ōre că eu n'am ghicit?... Cecilia vē iubesc...

Și bătrāna dōmnă adăogă suriđēnd:

— Ei! scumpul meu, cu tōte că aveți cinci-zeci de ani, păreți încă tiner.

(Va urma.)

FOIȘORĂ

Bătrân!..

de

E. Bénézit.

(Urmare.)

Treceau săptămāni, treceau luni chiar, și Cecilia încă tot nu era scāpată de pericolul bōlei.

Mariu Tournier se interesa cu vioiciune în acēstă luptă pas la pas a științei contra morții; și, în ziua când medical îi zise: „Acum rēspund de tōte!” el simți o bucurie imensă.

Bătrānul rentier se atașase de protejata sa prin legăturile unei afecțiuni cu totul părintesci; când el susținū mersul ei șovăitor spre fotoliul instalat într'un colț plin de sōre din grădiniță, ear' dînsa, cu vocea ei profundă și slabă încă de convalescentă, îi repeta: „Cât sunteți de bun!”, el simți pleōpele-i umeđindu-i-se fără voe-i, pe când rēspundea:

— Ori asta nu e fōrte simplu?

*

Acum tinereța și-a reluat drepturile în întregime. Niște ochi de două-zeci de ani

nu pot plānge vecinic. Cecilia umbla de colo până colo, transforma căsuța de sus și până jos. Dacă, une-ori, amintirea mamei opresce printr'un suspin cāntecul pe buzele sale, ea e agitată de o dulce înduioșare, căci, dacă scumpa dispărută o vede, ea trebuie să fie fericită pentru copila ei! Desordinea pe care omul ce trāsce singur o lasă în urma sa, a încetat; interiorul lui Mariu Tournier a devenit aprōpe elegant. Cecilia, femeia până 'n vērful unghiilor, are gustul înăscut al frumusețului, al simplului, al delicatului, și Mariu, sedus, suride dulce micii zîne. El reîncepe a mânca acasă; partidele de cărți sunt înlocuite prin convorbiri nesfērșite. Trāsce acum plăcut în acēstă atmosferă de încantare, e fericit, cu adevērat fericit, — atât de fericit că 'i scapă noțiunea timpului.

Și timpul a înaintat!

Cecilia a devenit tristă, fără veste: d'abia mănăcā, veselie i-a dispărut; Mariu se miră.

— Cred, zise ea în sfērșit, rēspundēnd întrebărilor lui stărutōre, că e timpul pentru mine să nu mai fiu la...

Dar' vēđēnd încruntarea sprēncenelor binefăcătorului ei, se întrerupse:

— Oh! nu vē îndoiți de afecțiunea mea! făcū ea cu vioiciune; nu sunt o ingrată, vedeți! Vē iubesc, pe d-vōstră atât de bun!... Ce ați făcut pentru mine e neprețuit în ochii mei.

Se făcū tăcere; apoi Cecilia reluă:

— Dar'...

— Dar'?... întrēbă Mariu, turburat...

— Trebuie să caut să-mi cāstig esistență... Asta e datoria mea... Demnitatea mea îmi comandă asta... Trebuie...

— Bine; vom mai vorbi despre asta mâne!...

Și bătrānul rentier nu mai zise un cuvēt tōtă ziua. Întră în camera sa fără a rēspunde la „*bună sēră*” timidă și māhnită a tinerei fete. Tōtă nōptea umbla de acolo până acolo, gāndindu-se.

Dar' nici Cecilia Mariel n'a dormit.

A doua zi de dimineță, îndată ce s'a sculat, Mariu Tournier a mers la ea și 'i zise:

— Nu sunteți ingrată, mi-ați declarat eri?

— Nu, negreșit, vi-o jur!...

— Dați-mi o dovadă.

— Care?

— Nelăsāndu-mē să mor de urīt în singurătatea mea!... Sunt egoist, se pōte, dar'

Părintele în schimb pretinde de la dascăl să-i lase acasă pe cel mai mare, căci... „mi-e mână dreaptă”! — Repetând rugămintea cu mâna pe clanța ușii asigură pe învățător, că n-o pretinde această — dă-mne apără — anul întreg, de cât numai acum și la primăvară; peste eamnă însă l va trimite, căci „de ce mi-s buni acasă...”? Și preste tot se legă prin jurământ, că școala din cauza sa nu va rămâne neîmpopulată cu copii, căci are 3 acasă și din toți va trimite, când pe unul, când pe celalalt...!

Altul te capacitează, zicând: „pe-ai mei mai trece-i și cu vederea, dle; că d'or din neam de neamul meu n'o răsarit domn, nici eu nu mi-oiu pute face feciorii... popi, și fetele... preotese”!

Ear' alții, — și mulți cad în această categorie, — nu-și pot trimite copiii la școală din cauza miseriei stări materiale, căci le lipsește îmbrăcămintea și recuisitele necesare. Și mulți dintră acești părinți sunt pe deplin convinși, cât de avantajos este a avea copii deșteptați!!!

Sunt în fine sătenii, cari cunoscând însemnătatea școlii, trimit cu multă bunăvoință și regulat fiii la școală, dar' acestia sunt prea puțini, niște esceptiuni norocoase.

Și precum apariția unei floricele, sau chiar a mai multora, nu dovedesce „c'a venit vara”, întocmai așa nici esceptiunile acestea nu dovedesc, că nu mai avem de vorbit în această cestiune.

Din acest motiv m'am decis, ca în preajma anului școlar ce bate la ușă, să amintesc unele împrejurări cari determină rezultatul convingerei, ce are poporul nostru despre școală și despre cercetarea regulată a prelegerilor.

1. Prima împrejurare desavantajată este că pentru sătenii români școala nu-și are tradiția sa! Nu fie-care individ este convins, că precum a trăi — fără a mânca, bea și a te îmbrăca, — e o imposibilitate, întocmai și încă mai mare necesitate are omul de a învăța carte pentru a pute bine trăi.

2. Ear' a 2-a împrejurare este: că precum hemesitul știe, că o bucată de pâine i-ar alina toamea și n'ar căde victimă lipsei, întocmai și părintele sorman știe, cum-că de mare trebuință ar fi nefericitului său copil — învățătura, însă dorința ce o au de a-li-se lumina pruncii, li-o înăbușe sârăcia, care nu-i lasă a-și împăca conștiința.

Acum, să ne încercăm a pansa puțin ranele acestea, căci altcum n'ar avea înțeles operațiunea făcută.

Deci în rândul prim, și în consecință cu cele destăinuie, să ne străduim să legăm școala prin tradițiune de inima românului, ca singur de la sine și prin sine să simtă marile binefaceri ale școlii și să se încălzească și lumineze de razele progresului ei modern.

La acesta însuflețire vom pute aduce poporul mai mult pe cale pacinică, de cât prin... amendări și amenințări.

Să atragem din bun timp atențiunea poporului asupra începutului anului școlar.

Prin vorbiri și exemple să le punem tuturor la inimă, cât de neajutorii sunt cei sârăci de învățatură. Cum nu numără nimica în lume și că neluminați fiind, se îmbuibază de tot, ce e mai vătămător și ruinător. Acestia în fine infectează satele cu tot ce au orășele mai destrăbălat, ear' pentru națiunea din care fac parte devin o ligă de stricați.

Învățătorii fiind la timp la postul său, ear' preotul director școlar asemenea, sigur că și celelalte forme regulamentare se vor observa, precum:

a) compunerea din bună vreme a „listei” copiilor obligați a cerceta școala și încunoscintarea poporului prin modalitățile obicinuite;

b) începerea anului școlar festiv. Poporul adunat să audă vorbiri înțelepte și luminătoare atât din partea preotului ca director școlar, precum și din partea învățătorului, spriginindu-și aserțiunile reciproc. Căci punând la inimă poporenilor încă de pe acum datorințele ce au față de școală, desigur, mai puțină scăpare vor căuta, atât la preot cât și la învățătoriu.

La tot cazul însă se ferim poporul cât se poate de amendări, căci prin acelea producem amărăciune și resens.

Față de acei copii aflători în categoria celor cu deservire lipsiți de posibilitatea procurării mijloacelor de învățământ și de îmbrăcare, precum: Orfani de ambii părinți, fiii unei veduve sârăce, copii ai căror părinți fusăra — istoviți de o mare nenorocire, copii ai căror părinți sunt eventual necunoscuți ș. a., n'ar trebui aplicată legea obligativității învățământului cu privire la partea materială, ci întru cât e posibil — ajutoarați ar trebui cu cărți și haine.

Și pentru constatarea acestor lipsiți, ajutorarea lor și căutarea izvoarelor de a se pute forma un fond menit spre acest scop, aci sunt — scaunele școlare.

Din care cauză părerea mea în această privință ar fi următoarea:

Să se formeze în fie-care comună biserică un „fond” numit al „copiilor sârăci”.

După a mea părere cred că am ajunge la ceva rezultat cu fondul acesta dacă am așeza în biserică, o „cutiuță” cu încuietore, numită a „copiilor sârăci”, și acolo marinimoșii în fie-care Duminecă ar arunca câte un ban din prisosul ce Domnul li-a dat. Învățătorii, precum și mai ales preotul va premerge în totă Dumineca cu exemplul bun și vrednic de imitat.

În munca întru îndeplinirea lucrurilor bune peste tot partea leului revine preoților și învățătorilor.

Și cumcă — în armonie lucrând — toate se pot ușor îndeplini, — nu mai încapă îndoială.

Deci, ca se termin, să ne mai căutăm earăși de unelte, să ne mai oțelim plugurile și să ne strângem falanga puterilor restaurate, căci numai atunci vom pute trage conștient și cu siguranță brazdă adâncă, care să spargă locul înțelenitului ogor, nimicind pirul și pământul, mai pe scurt, buruiana care se numesce — ignoranță.

De ale Asociațiunii.

Adunarea cercuală a desp. Seliște.

— Raport special al „Telegr. Rom.”.

Seliște, 30 Iulie v.

Pe ziua de 28 Iulie st. v. adunarea generală cercuală a despărțământului Seliște al „Asociațiunii” a fost convocată în mica comună Galeș, situată în imediata apropiere de comuna Seliște.

Cu toate că cunoscem nobila ambițiune și zelul înflăcărat de care sunt stăpâniți conducătorii acestei mici comune, în special dñii Avram Acileneșcu notariu, Ilie Iosof, preot și Ioan Răchitan inv., față de ori și care acțiune menită spre ridicarea bunăstării vazei și bunului renume al poporului din comuna lor în special și al poporului român în general, totuși ne-au surprins lucrurile pregătitoare ce le-au făcut pentru buna reușire a adunării cercuale.

După cum se va vedea din raportul amănunțit ce urmăze despre această adunare cercuală, ea a și reușit splendid. Raportul e următorul:

Primirea comitetului.

La capătul din spre Seliște al comunei Galeș era ridicată o poartă triumfală și aci eșisă spre întâmpinarea membrilor comitetului, cari soseau de la Seliște, însoțiți de alți fruntași, cu mic cu mare locuitorii comunei Galeș. Pușcături de teascuri și puternice urări de „trădăscă” răsunară la sosirea dlui Dr. Ioan Stroia, directorul despărțământului, care era însoțit de membrii comitetului Dr. Nicolae Calefariu și Dumitru Lăpădat, precum și de alți domni și dăme din Seliște. Învățătorii Ioan Răchitan întâmpină oșpeții sosiți cu un frumos și românesc cuvânt de bineventare, la care dl director al despărțământului Dr. Stroia, surprins de dragostea și caldă primire ce se face „pionierilor culturale” din acest ținut, răspunde emoționat aducând binemeritate cuvinte de laudă și mulțămire fruntașilor și locuitorilor comunei Galeș pentru viul interes ce-l arată față de născuțele culturale ale „Asociațiunii”.

Serviciul divin.

De la poarta triumfală cei sosiți dinpreună cu întreg poporul adunat, în rânduri de patru percurg stradele comunei, frumos împodobită cu arbori, până la biserică spre a asista la serviciul divin.

Curățenia esemplară a acestei biserici, împodobirea ei cu fel de fel de prețioase ornamente, pe lângă buna impresiune ce face asupra celui-ce intră în ea denotă totodată măsura mare a simțului religios de care se vede a fi stăpâniți credincioșii acestei biserici.

Serbătorescul serviciu divin este celebrat de către d-ii Dr. Ioan Stroia protopresbiter, Petru Juga junior, preot în Tilișca și preotul local Ilie Iosof. Răspunsurile liturgice le dă „Reuniunea română de cântări din Seliște”, sub conducerea dirigentului ei Iuliu Crișan, contribuind foarte mult la splendoarea serviciului. Frumousă, corectă și instructivă a fost predica rostită la finea serviciului divin de către dl protopresbiter Dr. Stroia, talmăcindu-ni-se în ea pe înțelesul tuturor, cuprinsul evangheliei din ziua aceea.

Sedința.

După o pauză de o oră la orele 11 oșpeții sosiți, precum și poporul din comună se întrunesc din nou în biserică spre a asista la sedința adunării generale. Inteligența, domni și dăme, din aproape toate comunele aparținătoare acestui despărțământ, a fost în număr respectabil reprezentată. În lipsa unei liste complete a celor prezenți mă mărginesc a înșira numai numele comunelor din cari au fost reprezentanți. Acestea sunt: Aciliu, Căcova, Gurariului, Orlat, Săcel, Seliște (de aici puteau fi și mai mulți), Sibiel, Tilișca, Vale, Poiana, Săsciori, Mercurea, Sibiu, Cut și Cuntă.

D-l director al despărțământului Dr. Stroia mănecând de la cuvintele iubitului poet Alexandru: „Unde-i unul nu-i putere” etc. prin un frumos și acomodat cuvânt declară adunarea generală de deschisă. Fiind secretariul despărțământului împedat de a participa la adunare, se achemă de secretariu ad hoc dl D. A. Mosora, care cetește apoi raportul comitetului despre gestiunea anului 1901/1902. Din acest raport scot următoarele date:

Comitetul a ținut în decursul anului 3 sedințe. Intențiunea comitetului, ca în fie-care comună de pe teritoriul despărțământului să aranjeze prelegeri publice (poporale), de astă-dată nu s'a putut realiza, neputându-se angaja prelegători încă din bun timp. S'a luat însă din nou dispozițiile de lipsă, ca în erva viitoare să se aranjeze un ciclu de prelegeri publice și întru cât nu s'ar anunța prelegători din singuraticile comune, să se designeze din partea comitetului prelegători. Cu acest prilej se va încerca și stărui, ca în fie-care comună să se înfiinzeze agenturi. Prelegeri publice s'au ținut în erva trecută în Seliște, Orlat și Tilișca, ear' agenturi sunt în Gurariului, Orlat și Tilișca.

Domnii membrii Dionisie P. Decei (Orlat) și Ioachim Muntean (Gurariului) au înaintat la presidiu un act în care suleveză ideea „că buna școală capitală rom. gr. or. din Seliște să se amplifice cu o școală reală. Comitetul a discutat și s'a ocupat în o sedință cu această idee. Cu această ocaziune s'a constatat că ideea înființării unei școle comerciale în Seliște e vechiă, ear' în timpul mai nou fruntașii acestei comune s'au ocupat cu ideea înființării unei școle civile, ca mai necesară trebuințelor actuale. Ideile aceste au rămas înse tot numai idei, lipsind mijlocele de lipsă pentru înființarea și susținerea unei astfel de școle. Lărgindu-și biserica din Seliște tocmai acum edificiul școlar și devenind astfel acest edificiu în stare a sălașului în sine o astfel de școală, comitetul primesce de tot binevenită relevarea ideii din partea membrilor Dionisie Decei și Ioachim Muntean, și e de credință, că ideea înființării unei școle medii n'ar fi un lucru imposibil, mai ales dacă comunele aparținătoare la acest cerc vor contribui cu câte ceva în scopul acesta. Financiarul ar deveni de tot ușor în cazul când chestia relevantă de părintele Ioachim Muntean în anul trecut referitor la „fondul invalizilor”, înființat în anul 1859 de comunele ce aparțineau cercului administrativ de odinioară al Orlatului, care azi a ajuns la suma de peste 120 mii corone, s'ar pute ore-cum aduce în vre-o combinație din care să rezulte câștigarea unei rente anuale din acest fond, care azi din lipsa de invalizi a devenit liber. Pentru a se convinge comitetul: întru cât ideea înființării unei atari școle e în adevăr o do-

rință generală și o lipsă simțită a întregului despărțământ, o supune apreiției și îndrumării adunării generale.

Ca și în trecut, așa și în prezent comitetul a publicat concurs pentru conferirea de premii în sumă de 30 cor. pentru cultivătoarele grădinilor de legumi. Au intrat pentru acest scop trei cereri.

În sedința din 15 Iulie comitetul a decis să aranjeze în fie-care an cu ocaziunea adunării generale cercuale în comuna respectivă și o espozitie din industria de casă locală, ear' pentru premiarea celor mai frumoase, bune și folositoare produse ale industriei de casă din respectiva comună să se prelimineze an de an câte o sumă ore-care. Pentru anul prezent s'a votat suma de 20 cor.

Comitetul de un șir de ani, în fie-care comună unde se ținea adunarea generală a despărțământului dona cărți în preț de 40 cor. pentru înființarea unei biblioteci populare, sau dacă în respectiva comună există bibliotecă școlară, atunci aceste cărți le dona acesteia. Așa a făcut și în anul acesta, donând pentru îmbogățirea bibliotecii școlare locale suma de 40 cor.

Metodul acesta de a înființa, respective de a îmbogăți biblioteci, este nu numai foarte laudabil, dar' totodată și foarte practic. Să ne închipuim numai că toate cele 42 despărțăminte ale Asociațiunii ar urma exemplul desp. Seliște. Am avea atunci în un singur an înființate 42 de biblioteci în 42 de comune! Ore prin faptul acesta nu am contribui mult și sigur la ajungerea cât mai îngrabă la ținta principală a „Asociațiunii”: la înaintarea culturală a poporului român? Sigur că da! (Va urma).

Adunarea generală a despărțământului Bran.

— 11 August, 1902.

Despărțământul Bran al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român” și-a ținut eri adunarea generală în comuna Pôrta.

Adunarea a fost o zi de serbătoare în înțelesul strîns al cuvântului. A fost mărță, pentru-că a fost populară,*) adevărat pentru popor.

Președintele despărțământului, Ilustritatea Sa dl cavalier de Pușcariu, a deschis adunarea în fața unui public numeros de inteligență și popor. Eram în biserică, după serviciul divin. Dl preșident arată scopul și însemnătatea „Asociațiunii”, dă apoi cuvântul dlui N. Petra-Petrescu, dirigentului Filialei „Albina” din Brașov, care în termeni populari vorbește celor de față despre însemnătatea asociațiilor, respective a tovarășilor.

Sfaturile de aur ale dlui Petrescu cred că vor interesa cercuri mai largi; îmi iau deci voie a le schița în cele următoare:

Dl Petrescu ca cunoscător practic al trebuințelor comunelor brăne, atrage luarea a minte a inteligenței și poporului brănean asupra comorilor ce zac în pădurile și rîurile Branului. Prin întovărășire, cu cheltuieli puține, ușor s'ar pute face instalațiuni de ferestree pentru exploatarea lemnului de păduri; s'ar pute lucra scânduri, lemne de construcție, lemne pentru meserii. Bine este? Întrăbă vorbitorul, ca vasele de apă: ciubară, bote, steanduri pentru brânză și lapte și altele, să le plătiți cu parale scumpe secuilor și altora din ținuturi depărtate, pe când dvăstre aveți lemnele înaintea ușii, aveți apa cu care le puteți lucra eftin?

Li-a vorbit mai departe de pescărie, de morărit, de brutărie, de lăptărie: brânzeturi, unt; li-a recomandat crescerea de galițe (hóre), negoțul de ouă, care nu trebuie lăsat în mână Ovreilor; li-a vorbit de țesutul și pregătirea hainelor de purtat. Aici laudă poporul din Bran care „și păstrează frumosul port cu atăta sfințenie, îndemnându-l să nu-l mestece și să nu-l schimbe cu sdranțe scumpe și netrainice de prin prăvălii. Vorbește de societățile agro-nomice, de pomărit, de albinărit, de societăți pentru asigurarea vitelor, de societăți pentru înmormântare, de biblioteci populare, de societăți pentru cetit, — îndemnând poporul, ca dacă nu altfel, să se întovărășescă, căți pot, și au voie, 2—3, și să cumpere una, două sau mai multe gazete de Duminecă și să le cetescă împreună.

*) Ați folosit cuvântul popular. Nu e bun. Nu trebuie să ne luăm după cei din România, cari nu fac deosebire între popular (pentru popor, ori din popor) și întră popular (iubit de popor, cu trecere la popor). Reg.

A recomandat, ca despărțământul sau frunțașii comunelor să întrerupeză o societate economică, al cărei scop să fie înființarea pe rând, și după puțină, de tovarăși pentru realizarea lucrărilor enumerate.

Cotisația ori plățile pentru acțiunile difărilor întreprinderi să se verse la banca „Parsimonia”.

— „Când vă certați pentru avere unii cu alții a zis dl Petrescu, nu alergați numai de cât pe la avocați, ca să vă perdeți averile cu judecata. Culcați-vă și dormiți una bună. A doua zi puneți-vă întrebarea: cine are drept, eu ori vecinul? Dacă nu te poți limpezi, du-te la preotul, la învățătorul, ori la v'r'un frunțaș din comună, în care ai încredere. Spune-i acestuia tot lucrul și întrăbă-l: ce zice? Dacă nu ești dumerit nici cu sfatul lui, întrăbă-l, ce avocat să iai? Dacă nu știe el, du-te în oraș și întrăbă acolo pe cineva de sfat. —

Bani din mână să nu dai nimănui fără să-ți dea adeverință de primire, pe care dacă n'o știi ceti, să-ți o cetescă alt cărturar. Și omul cel mai cinstit poate să moră după primirea banilor și apoi îi mai plătești odată.”

Crușarea pune vîrf la toate, a fost sfatul din urmă. Dacă ai aduna comorile lui Iov și vei avea mână spartă, toate se vor risipi. Lăgă banul cu șapte ațe și nu-l da din mână, de cât pe lucruri trebuitor. Nu-l ține pe fundul lăzii, depune-l la bancă, unde-ți aduce dobândă și de unde îl poți ridica, când ai trebuință de el.

Sfaturile practice ale dlui Petrescu au făcut cea mai bună impresiune asupra ascultătorilor. Resultatul lor s'a și manifestat în faptă, după cum se va vedea mai jos.

După această se cetesce raportul comitetului, al cassariului, se alege o comisie pentru înscrierea de membri și se alege noul comitet pe o durată de doi ani, în persoanele dlor: M. Bardossy, primpretor, ca president, Axente Moșoiu, notariu, ca vicepresident, I. Clinciu, prof., S. Stoica, medic, N. Popovici, Miron Tătoiu, A. Chițu, Ilarie Reit, paroch, Gh. Tișca, paroch și Leonte Pușcariu, paroch.

Sedința se suspendă și toți cei prezenți mergem să vedem esoposia de manufacturi și de vite, aranjată cu ocazia acestei.

Numărul obiectelor espuse din industria de casă a femeii române, n'a fost mare, obiectele espuse însă au fost dovadă netăgăduită de gustul estetic și aptitudinea pe drept lăudată a femeii române.

La propunerea juriului, compus din domnele: Dr. Iulie Pușcariu, Petra-Petrescu, I. Clinciu și M. Bardossy, au fost premiate:

1. Dșora Elena Tișca pentru o posă, premiul I, cu 8 cor.
2. Femeia Maria Tișca, țesături, cu 4 corone.

3. Preotăsa Il. Reit, țesături, cu 3 cor.
4. Dșora Virginia Pușcariu, lucru de mână, 3 cor.

5. Țeranca Ana Tișca, țesături, 2 cor.
In esoposia de vite am văzut: junci, vaci, viței, tăureni, rassa pinzgau, foarte bine îngrijii. Am mai văzut scrôfe fătate și de a feta, rassa alăsă.

La propunerea presidentului juriului, a dlui Bardossy, se exprimă laudă următorilor: Primariului Miron Tătoiu, lui Nic. G. Reit, gendarmilor din localitate (pentru o scrôfă frumoasă), lui Ioan Clinciu, Stoian Voinescu, Nicolae Tătoiu și lui Ilarie Reit.

Adunarea s'a încheiat.
Era timpul mesei comune.

Totul era aranjat pentru masă pe covorul verde din grădina părintelui Reit. O ploaie căldică ne-a alungat din mijlocul naturii încântătoare și într-o clipă intrăm cu toții în spațioasă și ospitalieră locuință a părintelui. Trei camere, și veranda, erau înțesate de public, mare și mic, flămânzi toți ca lupii. Bucate bune, taraf de faraoani. Cel dintâiu tocat l'a ridicat dl Petra-Petrescu pentru fostul president al despărțământului, Ilustritatea Sa dl cav. de Pușcariu, frunțașul neîntrecut al acestor comune, bărbatul binemeritat al bisericii și națiunii române. Al doilea toast l'a ridicat dl prof. Ioan Clinciu, care a mulțumit dlui Petrescu pentru sfaturile practice predate în adunarea generală și însușit de cuvintele dlui Petrescu, propune să se facă începutul și imediat să se pună basă unei biblioteci populare, oferindu din parte și pe sîma bibliotecii 100 de opuri. Lista pusă în circulație pentru scopul acesta a fost acop-

rită cu subscrieri însemnate în bani și în cărți. S'au mai tostat pentru dame, tînărul Ionel Pușcariu, pentru popor, pentru stăpînul casei ospitaliere. Bătrânul I. Stoian mulțămesc în numele locuitorilor din Pôrta.

După masă, făcându-se ăra frumos, în grădină se încep hore frumoase și alte jocuri înveselitoare pentru tineri și tinere.

Dintre cei prezenți însemnez: Ilustritatea Sa dl cav. de Pușcariu cu frații Dr. Il. Pușcariu, archieru, avocatul Iosif, parochul Leonte Pușcariu, inginerul Joe Pușcariu, prof. univ. Dr. Emil Pușcariu, judele Dr. Iuliu Pușcariu cu dîmna, prof. I. Clinciu din Bucuresci, preoții G. Tișca, George Babeș, Ilarie Reit, Dumitru Tătulea, protopretorul M. Bardossy, notariul Axente Moșoiu, vicenot. Berariu din Brașov, N. P. Petrescu cu dîmna, prof. Dima cu familia, dîmna Lucia Bologa, Leonte Pușcariu și I. Roșca, funcționari la filiala Albina, și alții. Viorel.

NOUTĂȚI

Pentru catedrală. Parochul Manasie Iar din Simeria a contribuit cu 4% din venitele sale parohiale pentru augmentarea fondului catedralei, ce tocmai se zidesce. Fapta merită totă lauda. Fie, ca părintele Iar să fie o rîndunică, care se prevestescă succesul cel mai bun colectei ce se va face în curînd în scopul acesta.

„Astfel mușcă în leul mort cîinii vii...” Cu afacerea protestului slovacilor din Cleveland contra ridicării unei statue lui Kossuth Lajos se ocupă și „Egyetértés” în primul din numărul dto 13 August. Intră altele cetim în scest articol și următoarele:

„Trădătorilor de patrie espatriati, care se le fie arma în această mișelăscă luptă? Arma lor e străbuna armă a trădătorilor de patrie: minciuna infernală, calumnia scărboasă. Vestesc, afirmă, că cel mai mare erou al libertății magiare a fost opresor.

... „Cîni în viață astfel mușcă în leul mort...”

Alăt!
Ce zicea ôre „Független Magyarorszag” în numărul de la 15 Iulie despre Iancu?

Că a fost hienă setoasă de sînge, bandit ordinar, tăciunar, că după ce a necinstit fetete și femeile magiare din Aiud le-a alungat în bobotaia de flacări de care era încinsă biserica reformată, etc etc.

„Astfel mușcă în leul mort cîinii vii” — zice „Egyetértés” despre cei cari cutază să afirme despre Kossuth nu că ar fi fost „bandit” ori alt-ceva, ci numai atîta că a fost opresor. Astfel piticoții de azi, cu arma lor: „minciuna infernală” și „calumnia scărboasă” (cuvintele lui „Egyetértés”) se svêrcolesc să întine memoria curată ca sôrele a eroului nostru și martir al libertății!

Fostii comandanți buri — la regele Edward. Se vestesc din Londra, că Duminecă regele Edward VII. va primi în audiență în portul Portsmouth pe fostii generali în războiul bur: Botha, De Wett și Delarey, cari vor sosi din Africa încă Sâmbătă dimineață, spre a pute asista la revista flotei engleze ce se va ține întră Portsmouth și insulele Wright. După audiență vor merge pe scurt timp la Londra, ear' de acolo în Olanda la Krüger. Se zice că scopul călătoriei lor în Olanda e să înduplece pe Krüger, ca să predee comorile statului Transvaal, pe cari le adusele cu el cînd a părăsit țera.

Grația țarului. Conform unei știri trimise din Petersburg la Berlin, țarul a grațiat pe toți studenții universitari aflători în închisorile de la Smolensk încă din Februarie, cînd se întempleră marile turburări studențesci în Moscova. Cînd li-a dat calea, guvernatorul li-a ținut o scurtă alocuție, în care i-a îndemnat la muncă și conduită pacinică.

Iconă culturală. In comuna ungurască Kéthely săptămîna trecută (Joi) judele comunal și-a serbat ziua numelui. Încă de dimineață s'au prezentat la el jurații și colecătorul să-i dea binețe. Ômenii trebuind a fi tractați cu ceva beaură, ear' prin buzunarele judei bani fiind ca n' palmă, a luat din lada banilor de dare și i-a omenit. După amiazi toți erau turmentați turtă. In această stare s'au pus la cîrtă, apoi la bătaie. Doi jurați au fost bătuti așa de rău, că au fost duși acasă pe car. Feciorul unuia dintră acestia a pus caii la trăsură și a mers la oraș să aducă medic. Spunînd cauza, a aflat despre ispravă și protepretorul, care încă a plecat împreună cu medicul și constatînd lipsa banilor oficioși, a arestat pe judele și pe trei jurați, pe cari îi aflase dormind turmentați în cancelaria primăriei.

Jertfă a iubirii frătesci. In comuna Furta în una din zilele trecute trecea pe drum o mașină de imblătit, înaintea căreia înainta un car încărcat cu părți de ale mașinei. Copilașii din sat, curioși să vadă mai de aproape roțile și celelalte minunății de pe car se imbulziau care de care mai aproape. Astfel un băiețel de trei ani al lui Petru Bogăti a ajuns înaintea cailor, ceea-ce vîdînd sora-sa, o copilă de 12 ani, s'a repezit să l' depărteze din drum. I-a și succes să scape viața frățiorului ei, dar' cu prețul vieții sale. Ea n'a mai avut timp să se retragă și astfel a fost strivită și multilată de copitele cailor. A fost dusă a casă, unde după agonie de câteva ceasuri a murit.

Odihnă meritată. Trei învățători de ai nostri au cerut să fie trecuți la pensie, a nume Luca Pera din Boiu (a servit 40 ani), Ioan Lucăcel din Balșa și Simion Cibian din Poiana (tractul Orăștie), cari ambii au servit peste 30 de ani cauzei învățământului popular.

Pentru proprietarii de cai. Comanda regimentului ces. și reg. de husari Nr. 9 (Mureș-Oșorheiu) face cunoscut că în lunile Septembrie și Octobrie va cumpăra mai mulți cai pe sîma regimentului. Căi scoși la vînzare trebuie să fie în etate de 4—7 ani, înalți de 158—166 centimetri și fără scăderi (să nu fie „hibasi”), pentru cari comanda ofere preț de 650 corone. Cei cari au cai să se cîrîspundă cerințelor de mai sus și voesc să l' vîndă, pot anunța încă de acum comandai. Locul și detairile tîrgului vor fi fixate mai tîrziu.

„Masa studenților” din Brad. Membrii „Reuniunii inv. rom. gr.-or.” din diecesa Aradului și-au ținut anul acesta ședințele la Hăl-magiu.

Cu ocaziunea această o parte însemnată a învățătorilor — mulți foști elevi ai gimnasiului din Brad — a făcut o excursiune la Brad cu nobilul scop de a cunoșce de aproape institutul gimnasial cu instituțiunile lui umanitare tinere și de a face cunoscîntă cu profesorii, ca astfel apoi animându-se să conlucre și ea după puțină la ridicarea și înflorirea acestui institut cultural.

In schimb pentru primirea modestă, ce s'a făcut învățătorimei, — la propunerea tainică a dlui învățător din Maderat, Petru Vancu, ne-a supris cu o sumă frumoasă de 64 cor. 80 fil. (șese zeci și patru corone 80 fileri) în favorul instituției „masa studenților” din Brad.

La această sumă au contribuit următorii domni și dne: Petru Vancu, Ion Vancu (Arad), câte 2 cor., G. Popoviciu (Batania), G. Purcariu compt. și soție-sa Maria Purcariu (Arad) Ioan Bogdan câte 1 cor., Rom. Tăncean 40 fil., Ion Mioc 50 fil., Nicolau Rusu (Iteu) 2 cor., Traian Givulescu (Odvos), 50 fil., Protasie Givulescu (Soborșin) 1 cor., G. Pleșiu (Soimos) 50 fil., Mih. Mhuț (Chisindia) 40 fil., Stefan Stan (Vasoiu) 1 cor., Nicol. Boscaiu (Bodesci), Cornel Novac (Almaș), Petru Costin (Choroda) câte 40 fil., Stefan Roja (Pecica) M. Ghergariu (Choroda) E. Popoviciu (Șiria), Stefan Leucuta (Pîlul mare), Io-hana Nastici (Agris), Ignuța Cr. (Ternova), câte 1 cor., Gerasim Beluț, Iulia Birta câte 40 fil., Alexa Dobos (Șiria), I. Groțșorean, dna Am. Groțșorean (Gâlșă) câte 1 cor., Al. Boțoc (Comloș), Iosif Moldovan (Arad), Vasile Sala (Vascou) câte 2 cor., Ion Popescu teol. 40 fil., Markovits Pál și dna Maria Vallner câte 10 cor., N. N. 40 fil., Nicolau Firu (Oradea mare), Petru E. Papp teol. câte 1 cor., T. Cherechean (Gâlșă) 2 cor., Nicolau Dragancea 60 fil., Mihaiu Leucuta 40 fil., Mihaiu Vidu (Halmagiu), Toma Crainic, Ion Roșu (Comlăuș), Mih. Ciura (Crisior-Bilint) câte 1 cor., dna Pintea Constanța, G. Popa (Draus), Ion Mladin (Șilindia), Vasile Iliș (Cuvin) câte 40 fil., Dimitrie Ghergariu și Urosiu Totorean câte 60 fil.

Am zis: ne-a surprins învățătorimea cu suma această la „masa studenților”, căci scim, cum stă învățătorimea noastră în cea-ce privește salariul și starea-i materială, — și totuși, multe spese de 3 respect. 4 zile, cât au durat ședințele și excursiunea, nu i-au împedecat a contribui cu obolul ei la alinarea năcasurilor acelor studenți buni, cari vor beneficia mereu din rodul acestui dar prețios.

Brava noastră învățătorime din diecesa Aradului în schimb pentru acest sacrificiu pus pe altariul culturai nōstre naționale primescă cea mai călduroasă mulțamită în numele elevilor de la institutul nostru gimnasial din Brad, rugându-o totodată, ca nici la alte ocațiuni binevenite să nu-și uite de gimnasiul din Brad și de puținele lui instituțiuni umanitare înființate cu concursul Românilor de bine din toate părțile și cu ajutorul lui Dumnezeu, și puse în viață, — ci fie-care în cercul său de activitate, cu amicii împreună să țină viu înaintea ochilor și în inimă însemnătatea acestui focular de cultură românescă, și cu zel să lucre pentru ridicarea lui la completare, căci e al tuturor Românilor adevărați! Vasile Boneu profesor.

Din miseriile administrației publice. In adunarea comisiunii administrative a comitatului Ung, ținută Luni, vicecomitele a raportat că în urma cercetărilor făcute pe basa mai multor arătări a constatat mulțime de neglingențe și violări de lege din partea mai multor ampoiați de administrație de pe la oficiile pretoriale, din partea judeilor comunali și altor indiviți ce stau în serviciu de stat. In 34 comune deja de zece ani nu s'a mai făcut alegere de jude și de membri în reprezentanță. La alegerea din Szobrancez judei și notarii comunali au corțesit și au presionat asupra alegătorilor, etc. Comisiunea a ordonat cercetare prealabilă contra unui protopretor și unui pretor, ear' pe judei și notarii comunali i-a pus sub cercetare disciplinară.

Arsă de benzin. O fată din Dobrițin, Maria Mézes, și-a spălat mînușile cu benzin și ca să și le usce mai de grabă, le-a ținut aproape de flacăra luminii. Din negrijă punînd aproape de flacăra și sticluța cu benzin, acela a explodat și a cuprirs în flacări pe nenorocita. In urma arsurilor fata a murit.

Cărți și reviste.

Apel pentru colaborare la „Sărbători păgănesci.” In un apel „cătră toți binevoitorii poporului românesc” preotul David Vóniga din Gyirok (comitatul Timiș) face cunoscut că s'a hotărît să publice o lucrare sub titlul „Sărbători păgănesci” a nume pentru popor, cu scop „de a l' înstrăina de la credințele lui deșerte, din cari se nasc lenea, trîndăvia și tot rēul ce duce la sărăcie, — și a l' îndrepta la credința cea adevărată, ce l' învață la virtuți și-i arată calea spre bunăstare și fericire”.

Pentru-ca lucrarea să-i fie însă cât mai completă are „neapărată trebuință de sprijinul și resp. conlucrarea tuturor acelor” cari asemenea doresc să facă bun serviciu țeranului român. Li rōgă deci să-i răspundă pe larg și la înțeles la următoarele (întocmai cum e în apelul trimis):

1. Are poporul din acelea părți (Arădane, Bănățene, Bihorene, Ardelene, etc.) *) așa numite „Sărbători băbești”, „zile de primejdie” etc. adecă sărbători apucate din bătrîni, nerecunoscute și neserbate de biserică, ci ținute numai de popor?

2. Cum se numesc? Cînd și cum le serbează? (Cu abținerea de la lucru numai, ori și cu alte obiceiuri șpețifice?) **)

3. Ce fac bărbații și ce fac femeile in astfel de sărbători păgănesci? (Trîndăvesc, se pun la sfat de clevetiri, ori-că umblă și la birturi?)

4. Ce știu despre originea acestor sărbători și ce credință au despre însemnătatea lor?

5. Obsearvă se ***) la popor efectul acestor sărbători păgănești și credințe deșerte in slăbirea credinței creștinești manifestată prin oare care indiferentism religios, prin necinstirea bisericei, a așezămintelor ei și Duminecilor și sărbătorilor creștinești.

6. Ce urmări păgubitoare se poate observă că au aceste sărbători și credință păgăna din punct de vedere moral și economic? (Pecate născute din trîndăvie și pagube avute în urma neglijării lucrurilor economice?)

7. Sprijinite sunt acestea și de cătră cei chemați a le combate și stirpi? Dacă nu, făcutu-s'a vre-o încercare de a deșteptă poporul din aceasta rătăcire și cu ce rezultat?

Răspunsurile rog să mi-se trimită la adresă, după puțină fără întârziere. („Putință fără întârziere”!)

*) Adjectiv cu inițială mare! — Nota redacțiunii.

**) Adecă șpecific! — Nota red.

***) „Obsearvă se”, vrea să fie observă-se. — Nota red.

De vîndare

se află la inspectorul realităților archidiececane ambele **podisore** din biserica acum demolată a parohiei centrale din Sibiu-cetate, **amvonul**, precum și mai multe **strane** și obiecte, cari s'au scos din ea. Cei-ce doresc a a le cumpăra să se adreseze dlui Pantaleon Lucaș.

Nr. 7542 Scol.

[147] 1—3

CONCURS

Din fondurile arhidieceșane cu finea anului școlar 1901/2 au venit în vacanță următoarele stipendii:

Din *fundatiunea Moga* un stipendiu de 1000 corone, eventual două câte de 500 cor., pentru tineri români greco-orientali din arhidieceșă, cari studiază la universitate drepturi sau filosofie cu purtări bune și sunt lipsiți de mijloce.

2. Din *fundatiunea Coloea* un stipendiu de 120 corone pentru tineri greco-orientali români din arhidieceșă, cari studiază, au purtări bune și sunt lipsiți de mijloce.

3. Din *fundatiunea Peiovi* un stipendiu de 100 cor., tot sub condițiunile de sub p. 2.

Concursurile se se trimită la Consistoriul arhidieceșan în termen de 30 de zile de la prima publicare, provădate cu următoarele documente:

- carte de botez, cu observarea parochului respectiv, că petentele și ași este greco-oriental;
- testimoniu școlar;
- atestat de paupertate;
- alte documente eventuale de recomandare.

Concursurile întrate după termenul indicat nu vor fi luate în considerare.

Sibiu, din ședința consistoriului arhidieceșan ca senat școlar, ținută la 1 August 1902.

Ioan Metianu m. p.
arhiepiscop.

[146] 1—3

Arlejtés.

A nagyszabesi m. kir. állami elmegőgyintézetben elhelyezett betegek és alkalmazottak részére a jővő 1903 évi január 1-től december 31-ig terjedő időben szükséges kenyér és zsemlye szállítására újabb pályázatot hirdetek.

Az árlejtési feltételek a „Budapesti Közlöny” idei 165. 166. és 167. számaiban és az intézeti gondnok irodájában megtekinthetők.

1 koronás bélyeggel ellátott magyar nyelven szerkesztett és jól lepecsételt ajánlatok a folyó hó 26-án d. e. 10 óráig alolított helyen benyújtandók.

Nagyszabesi, 1902. augusztus 12-én.

A m. kir. állami elmegőgyintézet igazgatója.

Nr. 485/902

[145] 1—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători de la școlile elementare din comunele mai jos numite, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Teiu**, cu salariu de 600 cor. dintre care 220 cor. în bani ear' restul în naturale, cuartir și lemne.

2. **Bastea Holdea-Coșești**, cu salariu 300 cor. în bani ear' 300 cor. în naturale, cuartir și lemne.

3. **Rădulești**, cu salariu de 600 cor. din care 500 cor. în bani gata ear' 100 cor. în naturale, cuartir și lemne.

4. **Lapugiu inferior-Ohaba**, cu salariu de 600 cor. cuartir și lemne.

Cei ce doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au ași așterne rugărilor concursuale instruite conform legii subsemnatului oficiu protopresbiteral, în termenul deschis.

Cei buni cântăreți și cunosători de musică vor fi preferiți.

Dobro, la 20 Iulie 1902.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al Dobrei în conțelegere cu comitetele parohiale.

Iosif Morariu.
protopresb.

Dr. Miron E. Cristea
archidiacon.

Cuvântare
ocasională
la demolarea bisericii
din Sibiu-cetate.

Prețul 40 fil.

Porto costă 6 fil. Se pot procura de la

Șibria arhidieceșană.

Cuvântare
contra
beției.

Prețul 30 fil.

Nr. 39/1902

[126] 3—3

Concurs

Pentru alegerea de învățători la șola română gr. or. din **Deva** se escrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Pe lângă calificatiunea și îndatoririle normate, cu preferință se admit la concurs acei învățători practici, cari dovedesc pricepere și sporiu în învățarea cantului după note și conducerea unui cor de 4 voci.

Spre acest scop concurenții încă înainte de expirarea termenului de concurs au să se prezenteze la biserică în vre-o Duminecă sau sâmbătă spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti și în conducerea corului de 4 voci.

Emolumentele sunt:

a) 600 cor. salariu învățătoresc anual solvit regulat în rate lunare anticipative, b) cuincuenalele de 100 cor., ce se vor computa numai după instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt de 5 ani la șola noastră, c) 240 cor., honorarii anuali pentru învățarea notelor în șola, instruirea și conducerea corului la deosebite ocazii și ținerea stranei în biserică. Acest honorariu se va pune în decurgere numai după-ace alesul în decurs de 5 luni va dovedi aptitudinea la conducerea corului, d) locuința în șola, e) lemnele trebuincioase după datina statorită, f) venite laterale de la funcțiuni cantonale, concerte și alte ocazii.

Concurenții au a-și așterne cererile instruite în sensul legilor din vigoare la oficiul protopresbiteral al Devei în termenul deschis.

Deva, din ședința comitetului parochial ținută la 30 Iunie v. (13 Iunie n.) 1902.

George Gila
președ. al com. par.

Nr. 371/1902.

Vidi.

Romul Popa
notariu al com. par.

George Romanul.
protopresbiter

Nr. 573/1902.

[125] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Târnava se escrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Boian**, două posturi, fie-care cu câte un salariu de 600 corone, cuartir și lemne de foc.

2. **Bobohalma**. 3. **Cetatea-de-baltă**. 4. **Crăciunel**. 5. **Heria**. 6. **Lepine**. 7. **Sân benedic**. 8. **Soimușul-român**. 9. **Șilea-magiară** și 10. **Suplac** — în fie care din acestea comune cu câte un salariu de 600 corone, cuartir și lemne de foc.

Concurenții au a se prezenta în vre-o Duminecă ori sâmbătă în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări și spre a fi cunoscuți poporului, și totodată au să conducă cântările cu elevii de șola și cu adulții în strană.

Cererile instruite conform legilor în vigoare să se așternă subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat mai sus.

Cetatea-de-baltă, 12 Iulie 1902.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al trac-

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 876/1902

[134] 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători de la școlile populare mai jos însemnate se publică prin acesta concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Verd**, cu salariu anual de 600 cor., și anume: 140 cor. din alodiul comunal, 160 cor. din cassa bisericeii, ear' restul de 300 cor. din repartițiune de la popor, cuartir liber în edificiul școlei și lemne de foc.

2. **Chirpăr**, salariu anual de 600 cor. dintră cari 260 cor. din cassa bisericeii, 200 corone din repartițiune de la popor, 120 cor. din venitul pământului școlar în estensiune de 11 jugere 1400⁰ și alt pământ al bisericeii de 800⁰ clasa primă, cuartir liber și grădină în mărime de 1/4 juger precum și lemnele necesare de foc în preț de 20 corone compute la salariu.

3. **Prostea**, cu salariu anual de 600 cor. plătit în 4 rate decursive prin repartițiune de la popor, cuartir liber în edificiul școlei și lemnele trebuincioase de foc.

De la concurenți se recere, ca să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sâmbătă în biserică din comuna unde a concurat spre a-și arăta dexteritatea în cântări având a conduce și o strană preste an precum și a țină catechisațiune cu adulții în șerile postului dinaintea născerei Domnului, având a-și așterne suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Nocrichiu (Ujegyház) în 15 Iulie 1902. Oficiu protopresbiteral gr. or. al trac-tului Agnitei.

Nicolau Moldovan
protopresbiter.

Nr. 54/1902.

[135] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la șola confesională gr. or. din **Murș-Săniacob** se publică concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

- Prin repartițiune pe popor cor. 150.
- Folosirea alor 5 jug. pământ arături și cositoriu de clasa întâiu, în preț de cor. 200.
- Ajutoriu cerut de la stat cor. 250.

Suma totală cor. 600.

Din ședința comitetului parochial ținută la 14 Iulie 1902.

Vasilu Viascu
paroch și președinte.

Nr. 748 pp.

Vidi!

Ioan Pop
notariu.

Jovian Murășan
protopresb.

Nr. 584/1902.

[132] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a **Andrașfalău-român** (Săcel) din protopresbiteratul Sighișorei, prin acesta se escrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cola B. pentru întregirea venitelor preoțesci de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post, au să-și subșternă suplicile lor instruite conform normelor în vigoare subșterisului oficiu protopresbiteral, cu îndatorirea a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă înainte alegătorilor pentru a cânta, celebra sau cuvânta.

Sighișora, 19 Iulie 1902.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișora, în conțelegere cu comitetul parochial concernent.

Dimitrie Moldovan
protopresbiter.

Nr. 428/1902 prot.

[141] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch al doilea în parochia de clasa primă, biserica Sf. Adormiri, din **Satung**, protopopiatul Brașovului pe-basa înaltei rezoluțiuni consistoriale din 2/14 Iuliu a. c. Nr. 6642 B. se escrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cola B. pentru întregirea dotațiunei de la stat.

Reflectanții își vor așterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare în termenul susindicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Brașovului, și vor avé a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă înainte alegătorilor pentru a cânta respective a celebra și a cuvânta.

Comitetul parochial din Satung biserica sf. Adormiri în conțelegere cu subșterisul.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al Brașovului.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 287/1902

[130] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci vacante din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Cetății de pământ se publică concurs de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Berința** împreună cu **Cărpiniș** salariu anual 600 corone prin repartiție de la popor locuința în edificiul școlei și lemnele de lipsă pentru încălțitul școlei.

2. **Cărbunariu**, salariu anual 600 cor. din care 400 corone repartiție pe popor 80 corone din lada bisericeii și folosirea unui pământ arături în preț de 120 corone și 8 metri de lemne pentru încălțitul școlei.

3. **Făurești**, împreună și **Popoșiu** salariu anual 600 corone din care 340 corone ajutoriu de la stat, ear' ceialaltă repartiție pe popor, locuința în edificiul școlei și lemnele de lipsă.

4. **Fănațe**, salariu anual 600 corone din care 300 corone ajutoriu de la stat, ear' 300 corone repartiție pe popor, locuința în edificiul școlei și lemnele de lipsă.

Cei ce voesc a reflecta la posturile acestea au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă în comune spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că aleșii vor fi datori a cânta Dumineca și în sâmbători la strană.

Concurenții își vor subșterne cererile instruite conform legilor în vigoare în termenul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al Cetății-de-pământ în conțelegere cu comitetele parohiale.

Fănațe, la 3 Iuliu, 1902.

Teodor Șovrea
protopop.

Nr. 384/1802.

[133] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile populare din comunele mai jos însemnate — protopresbiteratul Mercurei — se escrie concurs cu termen de 30 de zile de la prima publicare.

1. **Cinadie**, un post cu salariu de 600 cor. și anume 400 cor. repartiție de la popor, ear' 200 cor. în pământ, arături și fânațe. Locuința naturală în edificiul școlei.

2. **Gârbova**, un post cu salariu de 600 cor., cuartir natural și 4 stânjini de lemne de foc, din cari e a se încălți și sala de învățământ.

3. **Tău**, un post cu salariu de 600 cor., cuartir natural în edificiul școlei.

Reflectanții la aceste posturi să-și așternă cererile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în Seliște în termenul deschis, — și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătă la biserică în comuna la care voesc să reflecteze spre a fi cunoscut poporului și a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti.

Seliște, la 22 Iulie 1902 v.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Mercurei în conțelegere cu comitetele parohiale.

I. Droc
protopop.

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

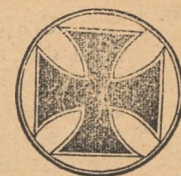
Patent nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

Nu e mijloc secret!

vindecă și învioréză

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bóle

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, înțituri de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bóle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i se retrimită banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi.

Prețul aparatului mare e cor. 6. — folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Espediție din centru și locul de vândare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta,

V., strada Vadász 42/V. colțul strada Kálmán.